Makenzy Orcel

Besmrtnice

LEYKAM
international

Makenzy Orcel

BESMRTNICE

LEYKAM international

NAKLADNIK
Leykam international d.o.o., Ilica 42, HR-10000 Zagreb
www.leykam-international.hr

ZA NAKLADNIKA
Jürgen Ehgartner

UREDNICA
Eugenia Ehgartner

PRIJEVOD S FRANCUSKOGA
Tara Ćuća, Karla Mikačić, Helena Radman, Nikoleta Rodić i Ana Zirojević

MENTORICA
Vanda Mikšić

LEKTURA
Neli Mindoljević

© Leykam international d.o.o., Zagreb 2026.
Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, fotokopirati ni na bilo koji drugi način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Naslov originala: LES IMMORTELLES © Mémoire d'encrier, 2017.
„This edition is published by arrangement with Éditions Mémoire d'encrier in conjunction with its duly appointed agent Books And More Agency #BAM, Paris, France. All rights reserved."

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska
Ministarstvo kulture i medija
Republic of Croatia
Ministry of Culture and Media

ISBN 978-953-340-230-7

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu knjižničnog sustava Bukinet pod brojem 991005930956809366.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Tvrtko Gregurić

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI
© Francesco Gattoni

FOTOGRAFIJA AUTORA
© Francesco Gattoni

TISKARA
Denona d.o.o., Zagreb

Tiskanje dovršeno u veljači 2026.

Makenzy Orcel

BESMRTNICE

roman

S francuskoga prevele
Tara Ćuća, Karla Mikačić,
Helena Radman, Nikoleta Rodić
i Ana Zirojević

uz mentorstvo
prof. Vande Mikšić

Zagreb, 2026.

Ne znam zašto,
volim ovaj svijet
u koji dolazimo da bismo umrli.

Natsume Sôseki

Svim prostitutkama s Grand-Rue
koje su izgubile život u razornom potresu
12. siječnja 2010.

Posvećeno Grisélidis Réal.

Svi krikovi zemlje odzvanjaju u mojoj utrobi.

Zovem se... Zapravo, moje ime nije važno. Kurvama se živo fućka jesi li pisac ili kušač krafni. Platiš im. One te zadovolje. Onda se pokupiš. Kao da je to nešto najnormalnije. Ista stvar za nas, mušterije: imena ne znače ništa. To je kao da stalno ponavljaš da je Zemlja okrugla. Da Bog postoji. A ipak, Zemljina okruglost nije uvijek bila tako neprijeporna kao postojanje Boga... „Ja sam pisac." To kažem kada me pitaju čime se bavim u životu. Ta tvrdnja, međutim, ipak zvuči lažno, jer pišem sa smrti i u smrti. Tom mjestu izvan gravitacije. Izvan prostora i vremena. Između onoga drugdje i djetinjstva. Dok se *to* događalo, ponovno sam čitao *Cvjetove zla*. Baudelaire je pravi vjesnik nesreće. Uvijek stiže sa smrti u rukavu. Zadnji mi je put donio strahovit živčani slom. Jedva sam se oporavio. Ona je, činilo se, u potpunosti shvatila moć pisanja kada je zatražila od mene da napišem ovu knjigu o Grand-Rue. Za sve one kurve koje su nestale u *tome*. Knjigu, govorila je, kojom bih ih učinio živima, besmrtnima. Ona je pričala. Ja sam

samo trebao uobličiti. Pronaći pravu formulaciju za izražavanje njezine boli, njezinih sjećanja, tjeskoba i svega ostalog... Pisati pod njezinim kormilom. S njezinim suzama, njezinom šutnjom koja lovi svaku riječ. Svaki djelić tog nepoznatog, nenadmašnog svijeta... Odnesenog striptizom smrti. O onome što je postala Grand-Rue u Port-au-Princeu. Gradu u kojemu sam odrastao. Gradu mojih prvih pjesama. Nisam bio siguran da ću moći. Seks i alkohol bili su mi najbolja terapija. Bježao sam od svega, čak i od pisanja. Hoću reći, nisam htio pisati odmah, ili barem nisam mislio da je to moguće... Naliven viskijem, zaronio sam u taj famozni pejzaž sobe koja je zaudarala na govna i smrt kako bih se utopio u njezinu kurvinskom oceanu. Prvi sam put ušao u bordel s egoističnom namjerom uživanja u letu među zvijezdama... Ona je zapalila cigaretu, povukla dobar dim, a zatim ga otpuhnula u gustom sivom oblaku kroz usta, pa kroz obje nosnice. Bila mi je fascinantna s tim pokretima prave profesionalke.

– A što ti radiš u životu?

Moje omiljeno pitanje.

– Ja sam pisac.

– Pisac! Baš dobro... Daj mi što tražim, a onda me možeš imati kako god želiš.

Dogovoreno. Prvo pišem, onda je povalim. Svidjela mi se ta ideja. Knjige se ionako ne prodaju. Seksizdat. To bi moglo nadoknaditi neke stvari.

Otišla je do prozora i sa stanovitom se gorčinom zagledala van u golemu dolinu betona i bijele prašine. Nepopravljivo. Neopisivo. Očaj u očima ljudi. Grad-ruševina, raskomadan, krcat mrtvima, znanima, neznanima, koji spljošteni ocrtavaju svakojake geometrijske figure. A onda je odjednom, tek tako, neočekivano, kao aperkat, dobacila prvu rečenicu koja je razbila tišinu: „Mala. Ostala je zaglavljena pod ruševinama, dvanaest dana nakon što se molila svim svecima...”

Sada je došlo vrijeme da krenem u potragu za njezinim zlatom. Ovdje više nemam što raditi. Dugujem joj barem to, nakon svega što smo proživjele zajedno. To je jedini način da se iskupim jer sam joj ponudila mjesto na splavi svojih stranputica. Tih zastranjenja zbog kojih sam danas šaka jada. Prazna tikva. Idem pronaći ono što joj je bilo najdragocjenije u cijelom jebenom životu. Njenog sina. No prije toga, želim ispričati. Pustiti da mi riječi iskrvare. Ispričati. Iskupiti se. Kad bi barem bilo tako jednostavno.

Mala. Umrla je nakon dvanaest dana pod ruševinama, nakon što se molila svim svecima. Te noći, zemlja je plovila. Poskakivala. Plesala. Urušavala se da bi samu sebe iskopala. Lomila se. Ležala na tlu kao na samrti. Hodala po vlastitim ruševinama...

Još se sjećam dana kada je spalila sve mostove među nama i pobjegla s tim čovjekom, tim nekim profesorom književnosti. Mrzila je da joj se itko petlja u osobne stvari. Zato je radije po cijeli dan bila negdje drugdje kako ne bi morala trpjeti moje uobičajene ispade bijesa... Ali sada nema smisla kopati po starim ranama. Počnimo. Ja pričam. Ti, pišče, piši. Uobliči. Drugi uvijek počinju molitvom. Ja želim da počnemo poezijom. Ona je voljela poeziju.

A ja koji bijah vrijeme
prostor, prelaženje
početak i kraj
divote svijeta
svi krikovi zemlje
odzvanjaju u mojoj utrobi

– Nije loše, pišče. Kao da čitaš dubinu moje duše.

Konačno, pjesnik je pomalo kao žena koju su oplodile riječi.

Muškarac s crvenim BMW-om nikada se ne pere. Znam to jer zaudara na haringu. Silno mi dođe da zaplačem kad moje tijelo ispod njega postane mjesto otajstva i otkupljenja. Sanjam da sam jedno od one djece koja još nisu svjesna svojih djela. Djece koju nisam pustila da se rode iz sebičnosti. Iz ljubavi prema odricanju. Zaudara, istina, ali je velikodušan, uvijek popušta mojim hirovima žene na prodaju, žene s morem očekivanja.

Zovem se... Zapravo, moje ime nije važno. Moje ime jedina je intima koja mi preostaje. Jebe se mušterijama za to. Oni plate. Ja ih zadovoljim. I odu kao da je to nešto najnormalnije. To je sve.

Mala. Sve o ovom poslu i ulici naučila je od mene.

– Mi smo puki privid i beznačajnost. Tvoje tijelo je tvoj jedini instrument, mala.

A ipak, osjećala sam samo sram pri pomisli da je to jedini prozor, jedini dio mene koji vrijedi, jer se može prodavati.

Ništa više nije kao prije. Prije sam vjerovala da je svaki prolaznik zvijezda, da mi može pomoći da zauvijek zaboravim. Da zaboravim da sam kurvinskoga roda, da sam i sama kurva, da moja budućnost ovisi o tome. Da zaboravim njezin glas pod ruševinama, slomljeni glas koji doziva u pomoć. Kvragu, kako to zaboraviti?

Mala. U nepovrat je zakoračila u dobi kada riječi još oklijevaju. Vlažne, potajne riječi koje ne pripadaju nijednom jeziku, osim onome *sine qua non*. Jeziku neizbježnog. Dvanaest godina suočavanja s noći. Slobodna da bude sama, ono što želi. Dvanaest godina samoostvarivanja.

Riječi su, ljubavi moja, jazbine krvi i krika. Pričam za tebe, mala moja. Pričam o tebi i dozivam te iz svog unutarnjeg progonstva. S mog najskrivenijeg, najudaljenijeg otoka. Riječi su, ljubavi moja, nijeme. Kao i kretnje kojima bih te imenovala. Sve riječi mog tijela ne bi bile dovoljne da iskažem bol zemlje.

Svi su govorili o kraju vremena ili kraju svijeta. Ja sam mislila na malu, ne znam što je kraj vremena ili kraj svijeta, niti kraj bilo čega. Nakon oluje ionako dolazi sunce. More je plavo. Djevojke su lijepe. Psi laju. Prolaznici prolaze i prolaze. Kamo idu? Još čujem njihov šapat, njihov dah gnusnih zvijeri, žednih dubine. Prolaznici, te zvijeri koje su se prije smatrale ljudima.

Sve je počelo u njezinim očima nekoliko dana prije. Neposredno nakon onog sna koji je odbijala ispričati. To još nije bio kraj, u prvim sekundama. Nešto nam se samo izmaknulo pod nogama, prkoseći imperijalizmu naših radosti. Bilo je kratko.

Mala. Prva je vrisnula. I posljednja skončala. Nakon dvanaest dana. Nakon što se molila svim svecima. Ona, sva onako krhka, nekoliko je dana provela pod svime onim što ljudi smatraju simbolom veličine, društvenog uspona!

Ja? Razumjeti? Od tebe samo tražim da pišeš, da odigraš svoju ulogu pisca, dok ja pričam. Kako me se usuđuješ to pitati? Poezija ne treba razumjeti. Samo osjećati. Osjećati dok ne proplače ili povrati. Ona bi ponekad plakala nakon što bi pročitala te vaše gluposti. Nikad se nisam zapitala zašto mi onaj taksist već dvanaest godina plaća duplo od onoga što u danu zaradi samo da prespava u mom krevetu. A da me nijednom ne dotakne. Kako onda da shvatim što se dogodilo te noći?

Mala. Imala je dar proricanja u snovima. Ako ti kaže da će ulica biti gadna u dvanaest sati, dvadeset dvije minute i deset sekundi i da će dvije osobe izgubiti život, to će se sigurno dogoditi. I može sve ispričati s puno detalja. Može ti čak reći njihov spol, točno mjesto gdje će te osobe umrijeti kao psi. Kaže se da je ulica gadna kad banditi izmile iz svojih rupa da bi unijeli nered. Da bi njom gospodarili, vedrili i oblačili. Da bi prosipali kišu metaka. Naslađivali se krvlju. Svaki put kada smo od nje tražili da ispriča svoj san, rekla bi da nije ništa posebno. Ali oči bi je već izdale. Oči su joj bile pretužne da ne bi najavile skoru nesreću. I dok govorim o nesreći, zašto mi najednom dolazi slika tog taksista?

Toga dana soba je još zaudarala na prethodne mušterije. Vladao je takav kaos da si imao dojam da se nikada neće moći dovesti u red. Cijeli je dan provela zadubljena u svoja prokleta štiva. Takva je ona, ta mala. Ima dana kada sve obavlja kao na traci. Ali i onih kada se povuče i zaroni u knjige. Kada joj sve ide na živce. No ovaj put nije se radilo o prljavim nogama, neugodnom zadahu mušterije ili slučajno slomljenom noktu. Samo je rekla da je sanjala nešto što se ne može prepričati.

Muškarac s crvenim BMW-om posve je drukčiji od ostalih. Dok me praši – poput izgladnjele zvijeri koja je napokon putem naišla na strvinu – moja utroba postaje epicentar žestokog potresa. Pitam se kako netko može imati tako golem ud i istovremeno tako nepodnošljivo zaudarati.

S vremenom sam otupjela na njegovu veličinu i njegov smrad. U ovoj zemlji moraš znati odrediti prioritete, shvatiti što je nužno za život, bolje reći za preživljavanje. U mom poslu ne gubiš vrijeme na razmišljanje tko ti je draži, na vaganje, biranje. Nema biranja kada si plaćena da pružaš užitak. Da pušiš i pušiš, uvijek iznova, bez prava da ti bude dosta, da više ne želiš. Da te tretiraju kao kučku. No zanemarimo li te sitnice, nekako mi je žao tog čovjeka. Previše je ranjiv. Kao one mete koje su uvijek na nišanu drugih. Uzalud ga ismijavaju. Kažu da podsjeća na one glupe životinje što po cijele božje dane skaču s grane na granu i žderu banane. Da hoda s guzicom stisnutom kao pas koji se sprema obaviti nuždu. Ali meni je drag. On je moja živina. Želi imati sve. Ali plaća. Recimo, to da me može pljeskati po guzici dok me praši.

– Mrdaj dupetom!

Mala. Nije smjela napustiti ulicu i potražiti zaklon u tom betonskom čudovištu od šest katova. Osramotila me je. I sve besmrtnice s Grand-Rue. Ulica je oduvijek bila naš jedini dom, naša jedina zajednička zona... Pišče, morat ću te zamoliti da izbrišeš ovaj dio. Zvuči već ispričano, već viđeno. No, ne pripovijedamo li i riječima drugih?

Ne, nije smjela umjesto našeg komadića ulice odabrati to betonsko čudovište jer nije shvaćala što se događa, nikada nije ni čula ni vidjela zemlju kako podrhtava, kako divlja, ljulja se poput piroge na uzburkanu moru, ma koliko bila strastvena čitateljica Jacquesa Stephena Alexisa.

Kako da shvatim, pišče, što se dogodilo te noći? Minutu prije, ma što govorim, nekoliko sekundi prije, bila je ovdje, sanjarila, govorila o nekom zlatu i planirala uštedjeti nešto novca kako bi krenula u potragu za njim. Tek na dan tragedije shvatila sam da je to zlato njezin sin. Za trideset i pet sekundi čudovište se urušilo. I to je stvarno bio kraj.